

ZAMONAVIY TA’LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING IMKONIYATLARI VA MUAMMOLARI

Andijon davlat pedagogika instituti o’qituvchisi
Yoqubaliyeva Dilafro’z Payzidin qizi
Boshlang’ich ta’lim yo’nalishi talabasi
Z.E.Biloldinova

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19452602>

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo’llashning ahamiyati, ularning ta’lim jarayonidagi imkoniyatlari hamda mavjud muammolari tahlil qilinadi. Raqamli ta’lim muhitining shakllanishi, masofaviy ta’lim platformalari, elektron resurslardan foydalanish jarayonlari yoritiladi. Shuningdek, ta’lim sifatini oshirishda raqamli texnologiyalarning o’rni hamda ularni samarali qo’llash bilan bog’liq muammolar ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Maqola yakunida ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarni rivojlantirishga oid taklif va tavsiyalar beriladi.

Kalit so’zlar: raqamli texnologiyalar, zamonaviy ta’lim, masofaviy ta’lim, interfaol metodlar, elektron ta’lim resurslari, ta’lim sifati, innovatsion pedagogika, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari.

Аннотация. В данной статье анализируется важность использования цифровых технологий в современной системе образования, их потенциал в образовательном процессе и существующие проблемы. Рассматриваются вопросы формирования цифровой среды обучения, платформ дистанционного обучения и использования электронных ресурсов. Также научно анализируется роль цифровых технологий в повышении качества образования и проблемы, связанные с их эффективным использованием. В конце статьи даются предложения и рекомендации по развитию цифровых технологий в системе образования.

Ключевые слова: цифровые технологии, современное образование, дистанционное обучение, интерактивные методы, электронные образовательные ресурсы, качество образования, инновационная педагогика, информационно-коммуникационные технологии.

Abstract. This article analyzes the importance of using digital technologies in the modern education system, their potential in the educational process, and existing problems. The formation of a digital learning environment, distance learning platforms, and the use of electronic resources are covered. The role of digital technologies in improving the quality of education and the problems associated with their effective use are also scientifically analyzed. At the end of the article, suggestions and recommendations are given for the development of digital technologies in the education system.

Keywords: digital technologies, modern education, distance learning, interactive methods, electronic educational resources, quality of education, innovative pedagogy, information and communication technologies.

Kirish. Bugungi globallashuv jarayonida jamiyat hayotining barcha sohalarida raqamli texnologiyalar keng qo’llanilmoqda. Ayniqsa, ta’lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining joriy etilishi o’quv jarayonini takomillashtirish, bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish va ta’lim sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy ta’lim tizimi an’anaviy usullar bilan bir qatorda raqamli vositalardan foydalanishni ham talab etmoqda.

Raqamli texnologiyalar yordamida ta’lim jarayonini interfaol shaklda tashkil etish, masofaviy ta’limni yo’lga qo’yish, elektron darsliklar va multimediya vositalaridan foydalanish imkoniyati

paydo bo‘ldi. Biroq ushbu jarayon bilan bog‘liq ayrim muammolar ham mavjud. Shuning uchun zamonaviy ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etishning ijobiy jihatlari bilan bir qatorda mavjud muammolarni ham ilmiy jihatdan tahlil qilish muhim ahamiyatga ega.

“Taraqqiyotga erishish uchun raqamli bilimlar va zamonaviy axborot texnologiyalarini egallashimiz zarur va shart. Bu bizga yuksalishning eng qisqa yo‘lidan borish imkoniyatini beradi”.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Zamonaviy ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo‘llash masalasi ko‘plab olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Pedagogika va psixologiya sohasidagi tadqiqotlarda ta’lim jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirishga xizmat qilishi ta’kidlanadi.

Pedagogika sohasidagi tadqiqotlarda raqamli texnologiyalar ta’lim jarayonini interfaol va samarali tashkil etishga yordam berishi qayd etilgan. Psixologiya fanida esa o‘quvchilarning bilish jarayonlari, diqqat, tafakkur va xotira rivojida zamonaviy ta’lim vositalarining muhim ahamiyati borligi ko‘rsatib o‘tiladi. Masalan, psixolog olimlarning fikricha, o‘quv jarayonida turli vizual va interfaol vositalardan foydalanish o‘quvchilarning bilish faolligini oshiradi. Jumladan, quyidagi fikr bunga misol bo‘la oladi:

“Ta’lim jarayonida qo‘llaniladigan ko‘rgazmali va interfaol vositalar o‘quvchilarning tafakkur jarayonlarini faollashtiradi hamda bilimni mustahkam o‘zlashtirishga yordam beradi”[2.214-bet]. Bu fikr zamonaviy raqamli texnologiyalar ham o‘quvchilarning bilish jarayonlarini rivojlantirishda muhim vosita bo‘la olishini ko‘rsatadi.

Tahlil va natijalar. Raqamli texnologiyalar ta’lim tizimiga ko‘plab yangiliklarni olib kirdi. Avvalo, ular o‘quvchilarning axborotga erkin kirish imkoniyatini kengaytirdi. Internet tarmog‘i orqali turli elektron darsliklar, ilmiy maqolalar, videodarslar va boshqa ta’lim resurslaridan foydalanish mumkin bo‘ldi.

Raqamli texnologiyalar ta’lim jarayonini interfaol shaklda tashkil etishga ham yordam beradi. Multimediali taqdimotlar, elektron testlar, virtual laboratoriyalar va masofaviy ta’lim platformalari o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. Bu esa ta’lim samaradorligini ta’minlaydi.

Masofaviy ta’lim tizimining rivojlanishi ham raqamli texnologiyalarning muhim natijalaridan biridir. Ushbu tizim yordamida o‘quvchilar istalgan joydan turib ta’lim olish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Ayniqsa, pandemiya davrida masofaviy ta’limning ahamiyati yanada ortdi. Biroq raqamli texnologiyalarni ta’lim tizimida qo‘llash jarayonida ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, barcha ta’lim muassasalarining texnik vositalar bilan yetarli darajada ta’minlanmaganligi, ayrim hududlarda internet tezligining pastligi va o‘qituvchilarning raqamli texnologiyalardan foydalanish ko‘nikmalarining yetarli emasligi muhim muammolar qatoriga kiradi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta’lim tizimida raqamli texnologiyalar muhim ahamiyatga ega. Ular ta’lim jarayonini samarali tashkil etish, o‘quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish hamda mustaqil ta’lim ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Quyidagi takliflarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

- 1) ta’lim muassasalarini zamonaviy texnik vositalar bilan ta’minlash;
- 2) o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini oshirish;
- 3) elektron ta’lim resurslarini ko‘paytirish;
- 4) internet infratuzilmasini yanada rivojlantirish;
- 5) o‘quvchilarning axborot madaniyatini shakllantirish.

Shu choralar amalga oshirilganda raqamli texnologiyalardan ta’lim jarayonida samarali foydalanish va ta’lim sifatini yanada oshirish mumkin bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavkat Mirziyoyev, Oliy Majlisga Murojaatnoma, 24-yanvar 2020-yil, Toshkent

2. G‘oziev E.G‘. Umumiy psixologiya. – Toshkent: O‘qituvchi, 2002.
3. Hasanboeva O., Hasanboev J. Pedagogika nazariyasi. – Toshkent: Fan, 2013.
4. Musurmonova O. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: O‘qituvchi, 2015.
5. To‘xtaboev N. Ta’limda axborot texnologiyalari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
6. Yo‘ldoshev J. Pedagogika. – Toshkent: O‘qituvchi, 2012.
7. Алишерава Зульфия Толибджановна. (2025). ВАЖНОСТЬ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА В РАЗВИТИИ СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ АДАПТАЦИИ ПОДРОСТКОВ. *Лучший журнал инноваций в науке, исследованиях и разработках*, 4(6), 148–150. Получено из <https://www.bjisrd.com/index.php/bjisrd/article/view/3411>
8. Yoqubaliyeva Dilafro‘z Payzidin qizi Sun’iy intellekt – bo‘lajak tarbiya fani o‘qituvchilari ta’limini modernizatsiya qilish vositasi sifatida. (2025). *Maktabgacha va maktab ta’limi jurnali*, 3(6). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15779871>
9. Yoqubaliyeva, D. P. (2025). Bo‘lajak tarbiya fani o‘qituvchilarini “tarbiya” fanini o‘qitishga tayyorlashning samarali tamoyillari va omillari. *Экономика и социум*, (2-2 (129)), 238-247.